

Briselē, 5.12.2018.
COM(2018) 796 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI
(EUROSAMITAM), PADOMEI, EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN EIROPAS REĢIONU
KOMITEJAI**

Ceļā uz spēcīgāku euro starptautisko nozīmi

1. IEVADS — EURO KĀ VIENOTĪBAS, SUVERENITĀTES UN STABILITĀTES SIMBOLS

2017. gada Romas Deklarācijā¹, ko pieņēma par godu Romas līguma parakstīšanas 60. gadadienai, tika atzīts, ka ir vajadzīga spēcīgāka Eiropas Savienība. ES vadītāji jo īpaši uzsvēra to, ka ES būtu jāklūst par spēcīgāku pasaules līmeņa dalībnieci. Tai ir jābūt spējīgākai izturēt globāla mēroga satricinājumus, ietekmēt pasaules notikumus un labāk sagatavotai uzņemties starptautiskas saistības.

Savā 2018. gada septembra runā par stāvokli Savienībā Eiropas Komisijas priekšsēdētājs Žans Klods Junkers uzsvēra to, kāda stratēģiska nozīme šajā kontekstā ir euro, un aicināja rīkoties, lai euro pilnībā ieņemtu savu vietu pasaules arēnā: *“[Līdz] nākamajam gadam mums vajadzētu pievērsties arī eiro starptautiskajai nozīmei. Tikai pēc divdesmit gadu ilgas pastāvēšanas, un neraugoties uz to, ka šajā laikā mūs pavadījušas norietu prognozētājas balsis, eiro jau ir uzkrājis bagātu vēsturi. Eiro ir kļuvusi par otro visvairāk izmantoto valūtu pasaulē, 60 valstis tādā vai citādā veidā ir saistījušas savu valūtu ar eiro. Taču mums ir jādara vairāk, lai mūsu vienotā valūta varētu pilnībā ieņemt savu vietu starptautiskajā arēnā.”*

Savā divdesmit gadu pastāvēšanas laikā euro ir kļuvis par Eiropas ekonomikas spēka zīmi un Eiropas simbolu pasaulē. 340 miljoni Eiropas iedzīvotāju eurozonas 19 dalībvalstīs katru dienu izmanto euro banknotes un monētas. Eiropas iedzīvotāji identificē euro kā vienu no Eiropas Savienības galvenajiem simboliem². Desmit gadus pēc tam, kad pasauli satricināja finanšu krīze, Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības struktūra ir ievērojami nostiprināta un sabiedrības atbalsts euro ir sasniedzis vēl nebijušus apmērus³. Tāpat laika gaitā aizvien redzamākas kļūst euro praktiskās priekšrocības: stabilas cenas, zemākas darījumu izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem, pārredzamāki un konkurētspējīgāki tirgi un tirdzniecības apjomi ES iekšienē un starptautiskā mērogā. Ar vienotu valūtu Savienība joprojām ir visintegrētākā ekonomikas zona pasaulē, piedāvājot investīcijām labvēlīgu vidi.

Vēsturiski pasaules attīstības tendencēm vienmēr ir bijusi nozīmīga loma turpmākā Eiropas ekonomiskā un monetārā integrācijā, tai skaitā virzībā uz vienotu valūtu. Valūtu tirgu straujo svārstību dēļ sešdesmito gadu beigās tā laika Eiropas Kopienų valstu vai to valdību vadītāji lūdza Padomei izstrādāt ciešākas monetārās integrācijas plānu. Tā rezultātā tapa Venera ziņojums⁴, kurš publicēts 1970. gadā un kurā izklāstīts vērienīgs plāns ekonomiskās un monetārās savienības panākšanai. Venera ziņojuma pamatā bija pieņēmums, ka valūtas kurss pret ASV dolāru saglabāsies stabils. Tomēr 1971. gada 13. augustā Amerikas Savienoto Valstu prezidents Niksons nolēma pārtraukt ASV dolāra konvertējamību zeltā, tādējādi vienpusēji izbeidzot fiksēta valūtas kursa sistēmu, kas pastāvēja kopš Otrā pasaules kara.

¹ 27 dalībvalstu, Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas vadītāju [Romas Deklarācija](#).

² Eiroparometra 2018. gada 89. standartaptauja: <http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STANDARD/surveyKy/2180>

³ Eiroparometra 473. zibensaptauja: Vispārējais atbalsts mūsu vienotajai valūtai ir atgriezies labāko rādītāju līmenī. Saskaņā ar jaunāko Eiroparometra aptauju 74 % iedzīvotāju eurozonā apgalvo, ka euro dod labumu ES. https://ec.europa.eu/info/news/eurobarometer-2018-nov-20_en

⁴ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/pages/publication6142_en.pdf

Tas bija brīdis, kad Eiropai bija jāpieņem lēmums kļūt par sava likteņa noteicēju un jāsāk virzība uz vienotu valūtu: sākumā izveidojot valūtas kursa mehānismus⁵ un pilnībā šo mērķi sasniedzot 1999. gada 1. janvārī. Šīs pārmaiņas nav iedomājamas bez kopējas ekonomikas pārvaldības regulējuma definīcijas — ar šo regulējumu dalībvalstis koordinē savu politiku un uzņemas kopīgus pienākumus.

Kopš ieviešanas pirms 20 gadiem euro ir bijusi otra nozīmīgākā starptautiskā valūta:

- Tā kā euro ir līdzeklis **drošai vērtību uzkrāšanai**, aptuveni 20 % no ārvalstu centrālo banku starptautiskajām rezervēm ir euro valūtā.
- Uzņēmumi un ārvalstu valdības izmanto euro, **emitējot vērtspapīrus**. Līdz 2017. gada beigām vairāk nekā 20 % no starptautiskajos tirgos emitētajiem vērtspapīriem bija euro valūtā.
- Euro ir kļuvusi par plaši atzītu valūtu **starptautiskajos maksājumos**. 2017. gadā rēķini tika izrakstīti vai apmaksāti euro attiecībā uz aptuveni 36 % no starptautisko darījumu vērtības — salīdzinājumā ar 40 % darījumu ASV dolāros.
- **Apmēram 60 valstis⁶ pasaulē izmanto, izmantos vai piesaistīs savu valūtu euro.** Euro ir galvenā atsauces valūta lielākajā daļā Eiropas Ekonomikas zonas valstu, kā arī mazākās kaimiņvalstīs un Āfrikas *CFA*⁷ zonā (14 valstis). Euro ieviešana vēl citās Eiropas Savienības dalībvalstīs, kas ir Līgumā noteikts pienākums (izņemot Dāniju un Apvienoto Karalisti), palielinās vienotās valūtas nozīmīgumu.

Tomēr euro izmantošana starptautiskā mērogā vēl nav atgriezies līmenī, kādā tā bija pirms finanšu krīzes⁸. Piemēram, pirms krīzes (2007. gadā) euro valūtā emitēto ārvalstu vērtspapīru apjoms sasniedza labāko rādītāju 40 % apmērā, un šobrīd tas ir nedaudz virs 20 %, kas atbilst 1999. gada rādītājam.

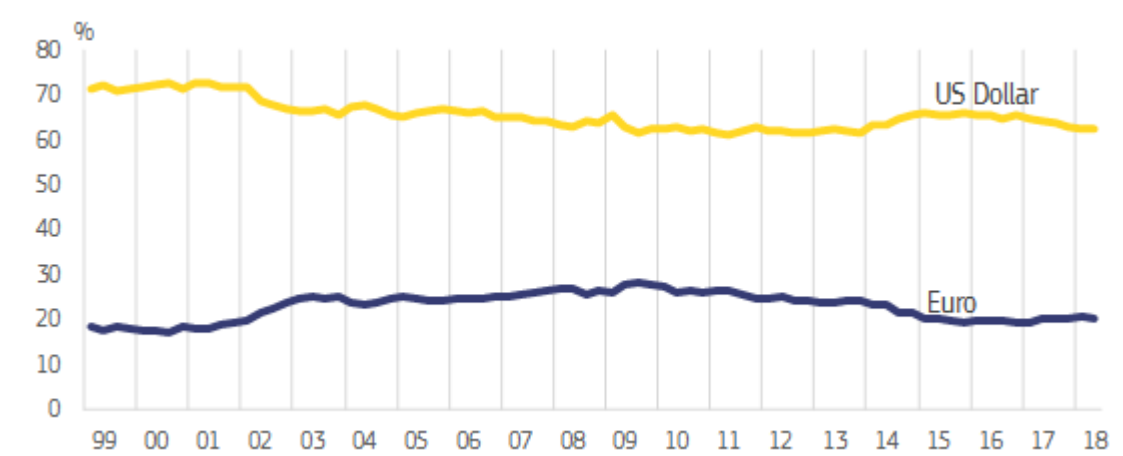
⁵ Par euro vēsturi (tai skaitā “čūska tunelī” mehānismu un valūtas kursa mehānismu VKM) skatīt: https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/euro/history-euro/history-euro_en

⁶ Ieskaitot atkarīgās teritorijas.

⁷ *CFA* franks ir to divu valūtu nosaukums, kuras izmanto Rietumāfrikas un Centrālāfrikas valstu teritorijās, to garantē Francijas Valsts kase, un tas ir piesaistīts euro.

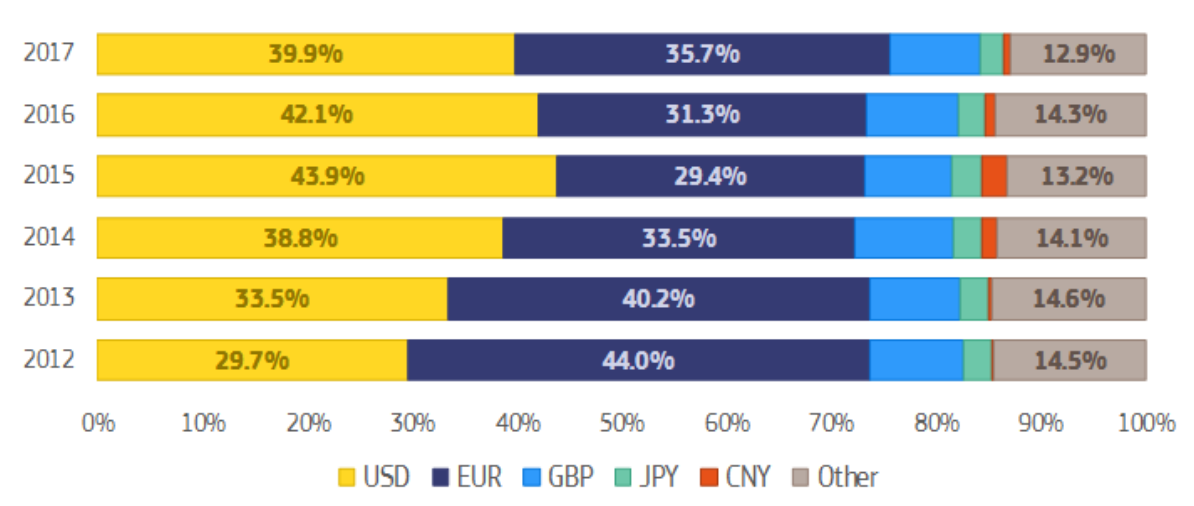
⁸ Eiropas Centrālā banka – euro nozīme starptautiskā mērogā, 2018. gada jūnijs. <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ire/ecb.ire201806.en.pdf>

1. diagramma: Pasaules ārvalstu valūtas rezervju sadalījums pa valūtām

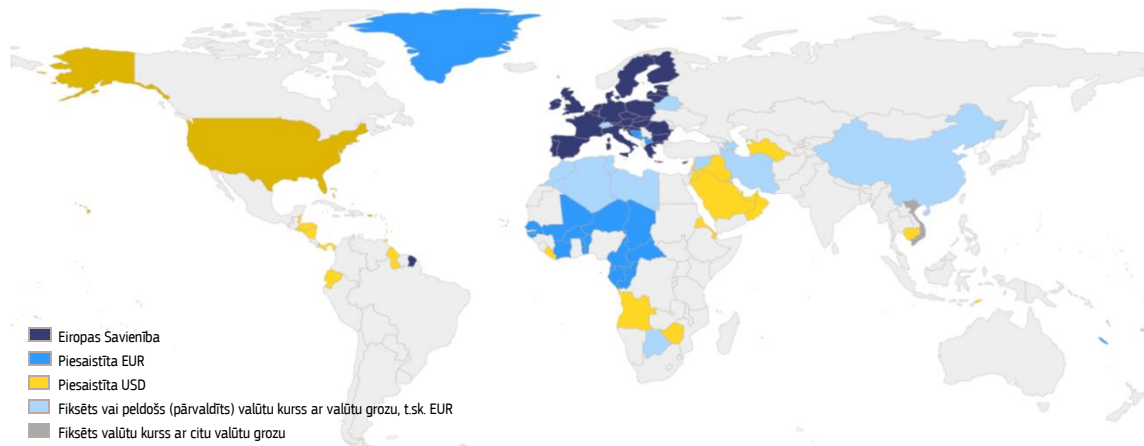
Avots: Komisijas aprēķini, pamatojoties uz SVF

2. diagramma: Pasaules maksājumu sadalījums pa valūtām

Avots: SWIFT

3. diagramma: Valstis, kas izmanto vai ir piesaistījušas savu valūtu euro

Avots: Dati, pamatojoties uz SVF un ECB

Krīzes sākumā Eiropa apņēmīgi rīkojās, lai aizvien vairāk padarītu euro par ekonomikas aizsardzības un spēcīnāšanas avotu. Pamatojoties uz 2015. gada jūnija [Piecu priekšsēdētāju ziņojumā](#)⁹ pausto redzējumu, kas sīkāk izstrādāts pārdomu dokumentos par [ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanu](#)¹⁰ un [ES finanšu nākotni](#)¹¹ (publicēti 2017. gada pavasarī), Komisija izstrādāja ceļvedi Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības padziļināšanai¹². Euro starptautiskās nozīmes stiprināšana ir gan loģisks turpinājums, gan jauns mērķis šajā vispārējā programmā, kas izstrādāta pēdējo četru gadu laikā. Šis jautājums nav jauns: euro starptautiskā nozīme ir tikusi apspriesta kopš tā pirmssākumiem, taču vēl nekad nav bijis piemērotāks brīdis šā jautājuma virzīšanai.

Ar atbalstu, ko sniegs Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības stiprināšana, pastāv iespēja euro pilnveidot savu nozīmi pasaulē un pilnībā atspoguļot eurozonas politisko, ekonomisko un finansiālo ietekmi. Valūta, ko izvēlas iedzīvotāji, uzņēmumi un tirgi visā pasaulē, nav statiska un ir atkarīga no vēsturiskiem iemesliem, likviditātes apsvērumiem un politiskām izvēlēm. Atsevišķu valūtu starptautiskā nozīme pēdējo gadsimtu gaitā ir mainījusies, ASV dolāram kļūstot par galveno globālo valūtu tikai pēc Otrā pasaules kara, pateicoties Amerikas Savienoto Valstu ekonomiskajai varenībai, to attīstītajai finanšu sistēmai un stabilitātei.

Nesenās globālās tendences, jaunu ekonomikas lielvaru veidošanās kopā ar jaunu tehnoloģiju attīstību veicina potenciālu pāreju uz daudzveidīgāku un daudzpolāru sistēmu ar vairākām globālām valūtām. Piemēram, lai arī Ķīnas renminbi vēl nav starptautiska valūta, kas varētu apdraudēt dolāra vai euro pozīcijas, tās izmantošana starptautiskā mērogā ir būtisks elements Ķīnas reformu programmā. To vēl pastiprina Ķīnas importētāju un eksportētāju pieaugošās spējas veikt un pieņemt maksājumus viņu pašu valūtā. Vienlaikus trešo valstu nesen veiktās vienusējās pārrobežu darbības, piemēram, sankciju pret Irānu atjaunošana¹³, kopā ar jaunākajiem izaicinājumiem uz starptautiskiem noteikumiem balstītajai pārvaldībai un tirdzniecībai, ir brīdinājuma signāls Eiropas suverenitātei ekonomikas un monetārajā jomā.

---

⁹ https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economic-and-monetary-union_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-deepening-economic-and-monetary-union_lv

¹¹ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-future-eu-finances_lv

¹² https://ec.europa.eu/commission/publications/completing-europes-economic-and-monetary-union-factsheets_en

¹³ 2018. gada 8. maijā Amerikas Savienotās Valstis nolēma izstāties no Kopīgā visaptverošā rīcības plāna un vienusēji atjaunot visas iepriekš atceltās sankcijas pret Irānu, kuras stājās spēkā divos posmos – 7. augustā un 5. novembrī. Eiropas Savienība ir atkārtoti apstiprinājusi savas saistības attiecībā uz kodolprogrammas vienošanos un ierosinājusi vairākus pasākumus ar mērķi saglabāt ekonomiskās saiknes ar Irānu, tai skaitā Bloķēšanas statūta aktivēšanu, ar kuru cenšas mazināt ASV sankciju pārrobežu ietekmi uz ES uzņēmumiem.

2. AIZSTĀVOT LIELĀKU EURO STARPTAUTISKO NOZĪMI

Euro starptautiskās nozīmes stiprināšana būtu jāuztver kā daļa no Eiropas plašākas apņemšanās nodrošināt atvērtu, daudzpusēju un uz noteikumiem balstītu pasaules ekonomiku. Tas palīdzētu uzlabot starptautiskās finanšu sistēmas noturību, nodrošinot tirgus dalībniekiem visā pasaulē papildu izvēli un samazinot starptautiskās ekonomikas neaizsargātību pret satricinājumiem, kas saistīti ar to, ka daudzas nozares ir ļoti atkarīgas no vienotas valūtas.

Vienlaikus tā var sniegt taustāmu labumu ES mērogā. Tā ļautu Eiropas Savienībai uzlabot savu iedzīvotāju un uzņēmumu aizsardzību, aizstāvēt savas vērtības un sekmēt savas intereses pasaules nozīmes jautājumu veidošanā atbilstīgi uz noteikumiem balstīta multilaterālisma pieejai. Jo īpaši euro vajadzētu arī turpmāk sekmēt un paplašināt Eiropas atbildīgas tirdzniecības programmu, kura ļauj Eiropas uzņēmumiem bez pārtraukumiem tirgoties visā pasaulē, kas tādējādi nāk par labu Eiropas ekonomikai, vienlaikus aizsargājot Eiropas sociālo un regulējuma sistēmu ES mērogā.

Galū galā lēmumu izmantot kādu valūtu pieņem tirgus dalībnieki, un ir pietiekami daudz iemeslu, kādēļ ekonomikas dalībnieki varētu vēlēties veikt ieguldījumus un nodrošināties pret risku dažādās valūtās. Mērķis nav iejaukties komerciālajā brīvībā vai ierobežot izvēli, bet drīzāk paplašināt izvēli tirgus dalībniekiem, nodrošinot to, ka euro kalpo par spēcīgu un uzticamu alternatīvu visos vajadzīgajos veidos.

1. LOGS: Labums no lielākas euro starptautiskās nozīmes

Euro plašāks starptautisks izmantojums var dot labumu vairākos veidos.

- **Zemākas izmaksas un mazāki riski Eiropas uzņēmumiem starptautiskajā tirdzniecībā.** Veicot tirdzniecības darījumus euro, nevis ārvalstu valūtās, tiks novērsts valūtas risks un citas ar valūtu saistītas izmaksas jo īpaši maziem un vidējiem Eiropas uzņēmumiem.
- **Papildu izvēle tirgus dalībniekiem visā pasaulē.**
- **Zemākas procentu likmes, kas jāmaksā Eiropas mājāsaimniecībām, uzņēmumiem un dalībvalstīm.** Pievilcīgāks euro kā līdzeklis drošai vērtību uzkrāšanai samazina procentu likmes (vai kapitāla atdevi), ko pieprasa ieguldītāji.
- **Drošāka piekļuve finansējumam Eiropas uzņēmumiem un valdībām** pat ārējas finansiālās nestabilitātes periodos, jo Eiropas finanšu tirgi kļūtu dziļāki, likvīdāki un integrētāki.
- **Eiropas patērētāju un uzņēmumu lielāka autonomija**, ļaujot tiem veikt vai saņemt maksājumus par viņu starptautiskās tirdzniecības darījumiem un iegūt finansējumu, mazākā mērā riskējot tikt pakļautiem trešo valstu veiktām juridiskām darbībām, piemēram, pārrobežu sankcijām.
- **Starptautiskās finanšu sistēmas un ekonomikas uzlabota noturība**, samazinot to neaizsargātību pret valūtas kursa satricinājumiem.

Labums, kas gūstams no starptautiskas valūtas plašāka izmantojuma, ir saistīts ar lielākiem pasaules mēroga pienākumiem atbilstīgi centrālo banku attiecīgajām pilnvarām. Lai arī priekšrocības, ko sniedz spēcīgāka euro starptautiskā nozīme ir svarīgāka par iespējamajām problēmām, tās sekas būtu rūpīgi jāizvērtē, piemēram, attiecībā uz eurozonas maksājumu bilanci attiecībā pret pārējo pasauli.

Tomēr joprojām pastāv vairāki faktori, kas kavē izvērstāku euro izmantošanu starptautiskā mērogā un Eiropas finansiālo suverenitāti:

- **Bretonvudas sistēma nostiprināja ASV dolāru par globālo starptautisko rezervju valūtu pēc Otrā pasaules kara,** efektīvi aizstājot mārciņu kā galveno globālo valūtu. Vienlaikus ASV dolārs ir kļuvis arī par standarta valūtu preču tirdzniecībā un dominējošā valūta darījumos ar atvasinātajiem instrumentiem¹⁴. Tiklīdz kāda valūta kļūst par saistošu standartu, tās tīkla ietekme padara to vēl pievilcīgāku, jo tās plašāks izmantojums ļauj veikt turpmākas sarežģītas finanšu tirgus operācijas ar augstāku likviditāti¹⁵. Tas kavē alternatīvu rezerves valūtu rašanos.
- **Izmaksas, noteiktos darījumos izmantojot ASV dolāru, joprojām ir zemākas par izmaksām, izmantojot euro, un daļēji tas ir ASV dolāra kā saistoša standarta dēļ.** ASV dolāra augstākas likviditātes dēļ daudzas naudas tirgus¹⁶ operācijas kļūst lētākas, jo tajās kā valūtu izmanto dolāru, nevis nepastarpināti euro.
- **Euro ir daudz jaunāka valūta, un tā struktūras nepieciešams turpmāk attīstīt un pilnveidot.** Ir jāspēr nākamie soļi, lai pabeigtu ekonomiskās un monetārās savienības struktūras izveidi, kas ir vienotās valūtas pamatā.
- **Dažas no nozīmīgākajām pasaules finanšu tirgu infrastruktūrām galvenokārt koncentrējas uz valūtām, kas nav euro, un/vai neatrodas eurozonā un Savienībā.** Starptautiskā finanšu sistēma un tirgi lielā mērā un aizvien vairāk izmanto saistītas platformas tirdzniecības, tūrvērtes un norēķinu darījumu veikšanai. Vēsturisku iemeslu un likviditātes apsvērumu dēļ vairākas no šīm platformām atrodas ārpus eurozonas, vai arī tās uztur uzņēmumi, kas nav Eiropas uzņēmumi, un tādēļ šīs platformas ir vairāk pakļautas trešo valstu ietekmes riskam.

Vairākas politikas pieejas varētu vairot euro pievilcību, palielināt euro veikto maksājumu daļu stratēģiskās nozarēs un vēl vairāk stiprināt Eiropas ekonomisko un finansiālo suverenitāti kā iekšzemē, tā ārzemēs. Galvenās politikas pieejas ir aprakstītas turpmāk.

3. PABEIDZOT EIROPAS EKONOMISKĀS UN MONETĀRĀS SAVIENĪBAS IZVEIDI, BŪS RADĪTS PAMATS EURO STINGRAI STARPTAUTISKAI NOZĪMEI.

Starptautiskām valūtām ir nepieciešams pamats, ko veido lielas, stabilas un to darbībā efektīvas ekonomikas un finanšu sistēmas, kas ir pievilcīgas starptautiskiem lietotājiem un ieguldītājiem. Lai arī euro starptautisko nozīmi galvenokārt nosaka tirgus spēki, pareiza valsts fiskālā un izaugsmi veicinoša politika, veselīga finanšu nozare un ES ekonomiskā un fiskālā regulējuma ievērošana nodrošina pamatu un ir būtiska Eiropas vienotās valūtas ticamībai.

Stabilāka un noturīgāka ekonomiskā un finansiālā regulējuma izstrādāšana var palīdzēt vairot euro pievilcību pasaulē. Eiropa varētu pastiprināt euro starptautisko nozīmi, padarot to par vēl pārliecinošāku maksāšanas līdzekli tirdzniecībā un uzticamāku valūtu ieguldījumiem. **Tas pirmkārt un galvenokārt nozīmē to, ka tiek pabeigta**

¹⁴ Finanšu instrumenti, kuru vērtība ir atkarīga no citu bāzes mainīgo lielumu vērtības.

¹⁵ Pieejams lielāks instrumentu apjoms, lai veiktu darījumus, pateicoties lielākam tirgum.

¹⁶ Tirgi, kuros tirgo finanšu instrumentus ar augstāku likviditāti un ļoti īsiem termiņiem.

Ekonomiskās un monetārās savienības, banku savienības un kapitāla tirgu savienības izveide, lai nodrošinātu ilgtspējīgu izaugsmi un uzlabotu noturību pret nelabvēlīgiem satricinājumiem. Jo īpaši pilnībā izveidota banku savienība¹⁷ nodrošinātu spēcīgākas un labāk pārraudzītas bankas, veidojot vēl noturīgāku banku nozari Eiropā un palielinot uzticēšanos ES finanšu nozarei un vienotajai valūtai. Padziļināta kapitāla tirgu savienība¹⁸ nodrošinātu diversificētākus un likvīdākus finanšu tirgus un lielāku riska dalīšanu ar privāto sektoru. Tas savukārt mobilizētu kapitālu un novirzītu to lielākam skaitam uzņēmumu, tai skaitā mazo un vidējo uzņēmumu, un infrastruktūras projektu. Dziļāki un integrētāki kapitāla tirgi sniegs uzņēmumiem lielākas finansējuma iespējas ar zemākām izmaksām, piedāvās jaunas iespējas noguldītājiem un investoriem un padarīs finanšu sistēmu noturīgāku, tādējādi palielinot euro pievilcību. Tāpat tiek novērsta euro izmantošana nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai teroristu finansēšanas nolūkiem un efektīvi īstenota kriminālvajāšana par to.

Komisija līdztiesīgajiem likumdevējiem ir iesniegusi vairākus pamatpriekšlikumus par banku savienības izveides pabeigšanu un kapitāla tirgu savienības izveidi, kuri vēl nav galīgi pieņemti. Jo īpaši, pabeidzot vienotā neregulējuma fonda mehānismu (lai varētu pārvaldīt pat liela mēroga banku krīzes) un Eiropas noguldījumu apdrošināšanas sistēmas (lai nodrošinātu vēl stingrāku un vienotāku depozītu apdrošināšanas pakāpi) izveidi, tiktu pastiprināta finanšu stabilitāte, vēl vairāk samazinot banku pakļautību savu valstu valdībām, savukārt Komisijas ierosinātie pasākumi banku nozarē un pasākumi attiecībā uz ienākumus nenesošajiem aizdevumiem vēl vairāk samazinātu riskus banku nozarē.

Tādu euro denominētu aktīvu pieejamo apjomu palielināšana, kuriem ir augsts kredītreitings, sekmē Eiropas finanšu nozares attīstību un pastiprina ES finanšu regulējuma, kā arī ES maksājumu sistēmu nozīmību pasaulē. Komisijas priekšlikums¹⁹ par ar valsts obligācijām nodrošinātiem vērtspapīriem, ko emitētu privātajā sektorā, būtu viena iespēja, kā palielināt tādu euro denominētu aktīvu pieejamo apjomu, kuriem ir augsts kredītreitings un kuri ir īpaši pievilcīgi starptautiskajiem ieguldītājiem. Tādēļ šādi aktīvi palielinātu likviditāti euro, kas ir viens no galvenajiem aspektiem, kurā pasaules tirgos euro atrodas neizdevīgākā pozīcijā nekā ASV dolārs.

Sagatavojot Savienības nākamo daudzgadu finanšu shēmu²⁰, Komisija ir iesniegusi priekšlikumus par eurozonas tautsaimniecību darbības un noturības turpmāku pastiprināšanu, to nodrošinot ar mērķorientētiem budžeta instrumentiem, kā arī priekšlikumus to valstu atbalstam, kuras vēlas ieviest euro. Ierosinātā Eiropas Investīciju stabilizācijas funkcija²¹ ļautu labāk absorbēt lielus asimetriskus satricinājumus eurozonā, kas savukārt palielinātu ieguldītāju uzticēšanos euro. Vienlaikus **Reformu atbalsta programmai²²** vajadzētu uzlabot to strukturālo reformu īstenošanu, kuras ir būtiskas kohēzijas un konkurētspējas uzlabošanai, ražīguma celšanai un visu dalībvalstu ekonomikas un sociālo struktūru noturības sekmēšanai. Reformu atbalsta programma

¹⁷ Trešais progressa ziņojums par ienākumus nenesošu kredītu samazināšanu un turpmāku riska samazināšanu banku savienībā – COM(2018) 766 final, 2018. gada 28. novembris.

¹⁸ COM(2018) 767 final, 2018. gada 28. novembris.

¹⁹ COM(2018) 339 final, 2018. gada 24. maijs.

²⁰ COM(2018) 322 final, 2018. gada 2. maijs.

²¹ COM(2018) 387 final, 2018. gada 31. maijs.

²² COM(2018) 391 final, 2018. gada 31. maijs.

ietver **konverģences mehānismu**, kura mērķis ir sniegt palīdzību dalībvalstīm, kas nav eurozonas dalībnieces, to ceļā uz pievienošanu euro.

Lielākas starptautiskas nozīmes priekšnoteikums ir arī tas, ka pastāv atbilstīgas institucionālās spējas un vienotāka pārstāvība nostāju saskaņošanai un vienota viedokļa paušanai. Pamatojoties uz stāvokli, kādu jau ieņem Eiropas Centrālā banka, Eurogrupa un Komisija un kas noteikts ES Līgumos, vairākos Komisijas priekšlikumos ir ietverti turpmāki soļi šajā virzienā. 2017. gada decembrī Komisija iesniedza priekšlikumu par Eiropas Monetārā fonda izveidi, kura pamatā ir Eiropas Savienības tiesiskais regulējums un Eiropas Stabilizācijas mehānisma labi izveidotā struktūra un pārvaldība. Turklāt Komisija priekšlikuma²³ par eurozonas ārējās pārstāvības starptautiskās finanšu organizācijās uzlabošanu nolūks ir stiprināt eurozonas nostāju starptautiskajā arēnā un nodrošināt to, ka tās viedoklis skaidri izskan pasaulē. Kombinējot esošās funkcijas ES līmenī un apvienojot cieši saistītus politikas instrumentus, Eiropas ekonomikas un finanšu ministru nostāja palīdzētu radīt jaunas sinerģijas un tādējādi laika gaitā uzlabot ES ekonomikas politikas veidošanas vispārējo saskaņotību un efektivitāti, ieskaitot spēju paust vienotu viedokli euro jautājumos.

4. TURPMĀKAS INICIATĪVAS, LAI ATTĪSTĪTU EURO STARPTAUTISKO NOZĪMI

Šajā paziņojumā arī izklāstītas iniciatīvas, ar kurām attīsta euro starptautisko nozīmi trīs dažādās dimensijās: Eiropas finanšu nozarē (lai nodrošinātu dziļu un pilnīgu finanšu tirgu euro valūtā), starptautiskajā finanšu sektorā (kur lielāka euro nozīme nāktu par labu globālajai finanšu stabilitātei) un stratēģiski svarīgās nozarēs, kurās euro varētu vēl vairāk attīstīt savu lomu (piemēram, enerģētikas, preču un gaisa kuģu ražošanas jomā).

4.1. Papildu pasākumi padziļinātas Eiropas finanšu nozares veicināšanai

Palielinot euro pievilcību, tiks palielināts tā izmantojums, kas savukārt padarīs to vēl pievilcīgāku. Tas var radīt pozitīvu dinamiku.

Papildu un mērķtiecīgāki pasākumi banku savienībā un kapitāla tirgu savienībā atbalsta eurozonas finanšu suverenitāti. Finanšu tirgiem un infrastruktūrām eurozonā ir būtiska nozīme, piedāvājot iespējas palielināt euro starptautisko nozīmi. Tie nodrošina uzticamus un stabilus finanšu pakalpojumus un darījumu iespējas. Euro denominēto pakalpojumu apjoms un autonomija ir atkarīga no tā, vai tirgus dalībnieki uzskata, ka tie ir rentabli, vienkārši un droši, lai veiktu savus starptautiskos darījumus un uzglabātu savas vērtības rezerves euro. Līdz ar to pasākumi, kas veicina stabilitāti un likviditāti un paplašina euro denominēto finanšu pakalpojumu klāstu, stiprina euro starptautisko nozīmi. Turklāt saistībā ar euro nozīmes pastiprināšanu ES būtu jāturpina virzīt savu regulējuma programmu tādās jomās kā cīņa pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu²⁴ un teroristu finansēšanu²⁵. Finanšu darījumu stingra uzraudzība veicina pasaules drošību, finanšu sistēmas integritāti un ilgtspējīgu izaugsmi.

Šādi mērķtiecīgi pasākumi ne tikai padarītu euro pievilcīgāku lietošanai, bet arī palielinātu eurozonas noturību pret ārējo ietekmi.

²³ COM(2015) 602 final, 2015. gada 21. oktobris.

²⁴ COM(2018) 645, final, 2018. gada 12. septembris.

²⁵ COM(2018) 640, final, 2018. gada 12. septembris.

Pirmkārt, Komisija cenšas paplašināt euro izmantošanu, stiprinot Eiropas tirgus infrastruktūru likviditāti un noturību. Ņemot vērā vispārējo mērķi samazināt sistēmisko risku, ar Eiropas tirgus infrastruktūras regulu²⁶ tika ieviests pienākums tirgus dalībniekiem veikt tīrvērti²⁷ noteiktiem finanšu līgumiem (piemēram, ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumi, tādi kā atvasinātie instrumenti, kas nodrošina apdrošināšanu pret procentu likmju izmaiņām), izmantojot īpašas tirgus infrastruktūras²⁸. Būtiski, ka tas ir radījis likvīdus tīrvērtes tirgus attiecībā uz euro denominētiem produktiem, kas ir pieejami visiem darījumu partneriem. Labi attīstītas tīrvērtē paredzētās tirgus infrastruktūras nodrošina tirgus dalībniekiem viegli pieejamu un efektīvu apdrošināšanu pret procentu likmju vai valūtas kursu turpmākām izmaiņām to tirdzniecības darījumos. Tāpēc šādu euro denominēto tirgu plašā pieejamība atbalstīs euro pievilcību šādiem darījumiem. **Ievērojot minētajā regulā paredzēto noteikšanas procedūru un tajā izklāstītos nosacījumus, lai veicinātu likvīdus un efektīvus centralizētas tīrvērtes risinājumus, Komisija varētu paplašināt to atvasināto instrumentu līgumu darbības jomu, uz kuriem attiecas tīrvērtes pienākums.** Turklāt Komisija varētu apsvērt iespēju paplašināt tīrvērtes pakalpojumu izmantošanu plašākam darījumu partneru lokam.

Otrkārt, Komisijas mērķis ir vēl vairāk uzlabot eurozonas finanšu tirgu efektivitāti, nodrošinot drošu regulējumu visu uzticamu procentu likmju etalonu izstrādei²⁹. Tirgus dalībnieki izmanto procentu likmju etalonus kā atsauci daudzos līgumos un finanšu produktos. ES Etalonu regulā³⁰ ir noteikts, ka finanšu etaloniem ES un eurozonā jābūt pārredzamākiem un uzticamākiem. **Tādēļ šīs regulas pilnīgai īstenošanai būtu jāpalīdz palielināt tirdzniecības pievilcību un euro denominētu instrumentu cenu noteikšanu³¹.** Komisija veicinās turpmāku koordināciju un sadarbību starp tirgus segmentiem, etalonu administratoriem, finansētājām bankām, valstu kompetentajām iestādēm un Eiropas Centrālo banku.

Treškārt, Komisija atbalsta pilnībā integrētu ātro maksājumu sistēmu ES, lai samazinātu risku un neaizsargātību privātklientu maksājumu sistēmās un palielinātu esošo maksājumu risinājumu autonomiju. ES iedzīvotāji, veicot pārrobežu maksājumus ar karti un maksājumus tiešsaistē, paļaujas uz nedaudziem pasaules mēroga pakalpojumu sniedzējiem. Tā kā pat Eiropas iekšējo maksājumu tīrvērtē bieži notiek ārpus ES, traucējumi tehnisku, ekonomisku un juridisku iemeslu dēļ var rasties ārpus ES un pakļauj mazumtirdzniecības maksājumu sistēmu nevajadzīgai neaizsargātībai. Turklāt dažu starptautisko karšu shēmu dominējošais stāvoklis tirgū rada jautājumus no pārvaldības perspektīvas, jo tas ievērojami samazina Eiropas maksājumu pakalpojumu sniedzēju ietekmi uz norisēm neliela apjoma maksājumu tirgus lielākajā daļā. ES mēroga pārrobežu ātro maksājumu risinājums papildinātu pašreizējās karšu shēmas, samazinot ārēju traucējumu risku un padarot ES efektīvāku un arī neatkarīgāku. Euro ātro maksājumu ieviešana piedāvā arī iespējas izstrādāt efektīvus jaunus neliela apjoma

²⁶ Regula (ES) Nr. 2012/648, OV L 201, 27.7.2012., 1. lpp.

²⁷ Pirkšanas un pārdošanas rīkojumu savietošana.

²⁸ Centralizētas tīrvērtes darījumu partneri.

²⁹ Atsauces likmes tiek sniegtas daudzos finanšu līgumos, piemēram, tajos, kas indeksēti atbilstoši mainīgajām procentu likmēm, bilances posteņu novērtēšanai un atvasināto instrumentu, piemēram, regulētā tirgū netirgotu nākotnes līgumu, iespējas līgumu un mijmaiņas līgumu cenu noteikšanai.

³⁰ Regula (ES) Nr. 2016/1011, OV L 171, 29.6.2016., 1. lpp.

³¹ Tas jo īpaši attiektos uz naudas tirgiem (tirgi, kuros tirgo finanšu instrumentus ar augstu likviditāti un ļoti īsiem termiņiem). Tirgus dalībnieki izmanto naudas tirgu aizņēmumiem un aizdevumiem īstermiņā, t. i., līdz vienam gadam.

maksājumu risinājumus arī pārrobežu maksājumiem, kas var dot labumu Eiropas iedzīvotājiem, uzņēmumiem un bankām. ES mēroga standarti attiecībā uz euro ātrajiem maksājumiem jau ir noteikti *SEPA* (vienotā euro maksājumu zona) ātro kredītu pārvedumu shēmā, kas sāka darboties 2017. gada novembrī. Eiropas Centrālā banka 2018. gada novembrī uzsāka *Target* ātro maksājumu norēķinu (*TIPS*) sistēmu, kas veicina pārrobežu ātro maksājumu veikšanu ES. **Komisija izpētīs pasākumus, lai veicinātu maksājumu risinājumu pārrobežu izmantošanu, kas izstrādāti atsevišķās dalībvalstīs. Tas vēl vairāk atbalstīs darbu Euro neliela apjoma maksājumu padomē (Eiropas Centrālās bankas paspārnē), lai nodrošinātu esošo ātro maksājumu risinājumu sadarbību. Komisija sadarbosies arī ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, kopīgi apņēmoties nodrošināt ātro maksājumu pakalpojumu pieejamību klientiem, tostarp attiecībā uz pārrobežu maksājumiem. Komisija izvērtēs panākto progresu, pārskatot Maksājumu kontu direktīvu, ko paredzēts veikt 2019. gadā.**

Ceturtkārt, Komisija izpētīs iespēju vēl vairāk attīstīt euro nozīmi ārvalstu valūtas tirgos. Tirdzniecība ārvalstu valūtas tirgū notiek, izmantojot t. s. valūtu pārus, piemēram, euro un dolāru, vai euro un Japānas jenu. Mūsdienās visi likvīdākie valūtu pāri ir saistīti ar ASV dolāru (ieskaitot euro/ASV dolāru, kas ir vislikvīdākais pāris). Tirdzniecība, kas ietver euro un citas valūtas, kas nav ASV dolārs, parasti notiek ar ASV dolāra starpniecību („triangulācija”). Viens no iemesliem ir tas, ka ASV dolārs tiek plaši izmantots kā globālā rezerves valūta, kuras pamatā ir ļoti attīstīts un likvīds valsts obligāciju tirgus. Būtu lietderīgi izpētīt pašreizējās situācijas iemeslus un to, vai tirgus likviditāte konkrētiem valūtas pāriem euro un valūtās, kas nav ASV dolārs, varētu tikt pilnveidota. Turklāt lielajiem tirgus uzturētājiem³² ir būtiska nozīme ārvalstu valūtas tirgos, un eurozonas bankas varētu vairāk attīstīt savu lomu šādās tirgus veidošanas darbībās. **Nolūkā palielināt euro nozīmi ārvalstu valūtas tirgū Komisija uzsāks mērķtiecīgu apspriešanos ar finanšu tirgus dalībniekiem, lai apzinātu iespējamos šķēršļus un stimulus.**

4.2. Iniciatīvas saistībā ar starptautisko finanšu nozari

Euro starptautisko nozīmi pasaules finanšu stabilitātes nodrošināšanā varētu pakāpeniski paplašināt. Sadarbība starp centrālajām bankām, lai aizsargātu finanšu stabilitāti, palīdz nodrošināt to, ka Eiropas uzņēmumi var tirgoties visā pasaulē. Pēc finanšu krīzes Eiropas Centrālā banka sadarbojās ar saviem partneriem, lai saglabātu finanšu stabilitāti un izvairītos no traucējumiem pasaules ekonomikā, piemēram, saskaņā ar savām pilnvarām izveidojot vairākas valūtas mijmaiņas darījumu līnijas³³ kā ārvalstu likviditātes atbalsta mehānismu tirgus traucējumu gadījumā. Šāda prakse ir bijusi izdevīga Eiropas uzņēmumiem pasaules tirdzniecībā.

Lai rādītu piemēru, būtu jānodrošina Eiropas struktūras un mehānismi palielināt savu euro valūtā emitēto parādzīmju daļu. Eiropas līmeņa struktūras jau daudzus

³² Uzņēmums, kas vienmēr ir gatavs pirkt vai pārdot finanšu aktīvu, pamatojoties uz ilgtermiņa cenu, atklātā tirgū.

³³ Valūtas mijmaiņas darījumu līnija ir vienošanās starp divām centrālajām bankām par to attiecīgo valūtu maiņu. Saglabājot piekļuvi ārvalstu likviditātei nelabvēlīgos apstākļos, mijmaiņas darījumu līnijas padara drošāku uzņēmējdarbības veikšanu ar citām pasaules daļām. ECB kopā ar Anglijas Banku, Kanādas Banku, Japānas Banku, Federālo rezervju sistēmu un Šveices Nacionālo banku 2011. gadā izveidoja mijmaiņas darījumu līniju tīklu, lai iesaistītās centrālās bankas viena no otras varētu iegūt valūtu. 2013. gadā ECB noslēdza valūtas mijmaiņas līgumu ar Ķīnu.

gadus ir emitējušas parāda vērtspapīrus, galvenokārt euro, bet arī ārvalstu valūtās, jo īpaši, lai finansētu projektus (Eiropas Investīciju bankas grupa) vai sniegtu finansiālu palīdzību dalībvalstīm (Eiropas Finanšu stabilitātes instruments, Eiropas Stabilizācijas mehānisms). Šo ES iestāžu radītās emisijas ir piesaistījušas pasaules mēroga ieguldītājus, tostarp krīzes laikā, un palielinājušas euro denominēto augstas kvalitātes aktīvu līmeni.

Eiropa varētu turpināt attīstīt ekonomikas diplomātiju, sadarbojoties ar globālajiem partneriem, lai veicinātu euro izmantošanu maksājumos un kā rezerves valūtu. Eiropa ir nozīmīgs ģeopolitisks spēks, kam ir ekonomiska ietekme pasaulē³⁴. Diplomātiski sadarbojoties ar starptautiskajiem partneriem ar mērķi veicināt euro izmantošanu un sekmēt Eiropas pozīcijas attiecībā uz to, kā būtu jāattīstās pasaules finanšu arhitektūrai, tiktu stiprināta euro starptautiskā nozīme.

Komisija kopā ar dalībvalstīm un attiecīgajām ES struktūrām sadarbosies ar pasaules mēroga partneriem, lai palielinātu euro izmantošanu. Varētu apsvērt augsta līmeņa tirdzniecības misijas, kuros ir uzsvērtā euro nozīme uzņēmējdarbības delegācijās. Ņemot vērā, ka jaunākās tendences jaunietekmes tirgus ekonomikās, iespējams, ir palielinājušas interesi par ārvalstu valūtā denominētu parāda risku dažādošanu, dažas no šīm darbībām varētu būt vērstas uz euro denominētu ārvalstu parāda vērtspapīru emisiju pieaugumu.

Visbeidzot, 2017. gada septembrī tika pieņemts Ārējo investīciju plāns³⁵, lai palīdzētu palielināt ieguldījumus partnervalstīs Āfrikā un Eiropas kaimiņvalstīs, tostarp sniedzot tehnisko palīdzību iestādēm un uzņēmumiem. Tehnisko atbalstu varētu izmantot, lai uzlabotu jaunattīstības valstu piekļuvi euro maksājumu sistēmai, piemēram, lai nodrošinātu atbilstību ES tiesību aktiem nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā un veicinātu tirdzniecības saiknes.

4.3. Turpmāki pasākumi, lai palielinātu euro plašāku izmantošanu svarīgākajās stratēģiskajās nozarēs: enerģētikas, preču un transporta nozarē

Neraugoties uz euro ievērojamo daļu starptautiskajos maksājumos, joprojām pastāv iespējas paplašināt tā izmantošanu stratēģiski svarīgās nozarēs. Neraugoties uz to, ka Eiropas uzņēmumi ir liela mēroga iepircēji, kā arī lieli ražotāji, šie uzņēmumi joprojām tirgojas, nozīmīgos stratēģiskajos tirgos – bieži vien pat savā starpā – izmantojot ASV dolārus. Tas pakļauj uzņēmumus ar valūtu saistītajiem riskiem un politiskajiem riskiem, piemēram, starptautiskajām sankcijām, kas tieši skar dolāros maksājamus darījumus.

Enerģētikas nozarē vairāk nekā 80 % no Eiropas enerģijas importa apjoma cenas ir noteiktas un samaksātas ASV dolāros, neraugoties uz to, ka piegādes galvenokārt ir no Krievijas, Tuvajiem Austrumiem un Āfrikas un ka ES ir lielākā enerģijas importētāja pasaulē. ES ikgadējais enerģijas importa rēķins pēdējo 5 gadu laikā bija vidēji 300 miljardi euro. Vairāk nekā 93 % no enerģētikas jomā tirgotajiem apjomiem veido nafta, kur pašlaik visi līgumi ir izteikti dolāros. Attiecībā uz dabasgāzi aptuveni 70 % no ES

³⁴ Piemēram, Eiropas Savienība un tās dalībvalstis joprojām ir pasaulē vadošās oficiālās attīstības palīdzības sniedzējas ar kopējo summu 75,7 miljardi euro 2017. gadā. Ārējo investīciju plāna ietvaros paredzams, ka ES sākotnējais ieguldījums 4,1 miljardu euro apmērā piesaistīs ieguldījumus 44 miljardu euro apmērā. Nākamajā plānošanas periodā ES varētu sniegt trešām valstīm finansiālu atbalstu 123 miljardu euro apmērā trešās valstīs, ja tiks pieņemti Komisijas priekšlikumi.

³⁵ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan/what-eus-external-investment-plan_en

importa ir izteikti ASV dolāros. ES gāzes mezglos tirgotās gāzes piegādes līgumi ir izteikti euro.

Attiecībā uz izejvielām (metāliem un minerālvielām) un pārtikas preču tirgiem situācija ir līdzīga. Eiropa patērē apmēram 10 % no pasaules izejvielām un ir viena no lielākajām importētājām. Tomēr lielāko daļu izejvielu pasaules biržās tirgo ASV dolāros. Tas attiecas arī uz augsti standartizētiem pārtikas preču tirgiem, piemēram, graudu, eļļas augu sēkļu un cukura tirgu. Eiropa ir svarīgs mīksto kviešu, cukura un olīveļļas eksportētājs, bet euro tiek izmantots galvenokārt tikai ES iekšējā tirdzniecībā.

Piemēram, transporta nozarē nesena pētījumā³⁶ secināts, ka gandrīz visi rēķini gaisa kuģu ražošanas nozarē — pat eurozonā — ir veikti ASV dolāros. Vairāk nekā puse no *Airbus* ieņēmumiem ir izteikti ASV dolāros, un aptuveni 60 % no šādas valūtas riska ir “dabiski ierobežots”³⁷ ar izmaksām, kas izteiktas ASV dolāros. Atlikušās izmaksas ir radušās galvenokārt euro.

Ir vairāki faktori, kas izskaidro to, kāpēc euro tiek minimāli izmantots galvenajās nozarēs, tostarp vēsturiskā inerce, tīkla ietekme un likviditātes iemesli. Piemēram, trūkst euro denominētu etalonu starptautiskajai tirdzniecībai gan ar naftu, gan patēriņa precēm³⁸. Preču tirgos aizvien turpina dominēt ASV dolārs, jo Čikāgas un Ņujorkas biržas attīstījās agrāk. Attiecībā uz gaisa kuģu ražošanu dolāros kotēta degvielas cena ietekmē visā vērtību ķēdē izmantoto valūtu. Turklāt gaisa kuģu tirgus, tostarp apdrošināšana un uzturēšana, ir pasaules tirgus, kas nepieļauj reģionālu cenu diferenciāciju.

Komisija plāno tuvāko mēnešu laikā nākt klajā ar vairākām mērķorientētām iniciatīvām stratēģiskās nozarēs.

- **Komisija šodien ir pieņēmusi ieteikumu, lai sekmētu euro plašāku izmantošanu starptautiskajos enerģētikas nolīgumos un darījumos.** Komisija iesaka euro izmantot līgumiem, kas noslēgti starpvaldību enerģētikas nolīgumu ietvaros starp dalībvalstīm un trešām valstīm. Ir ieteicama arī euro plašāka izmantošana ar enerģiju saistītos darījumos Eiropas tirgus dalībniekiem un uzņēmumiem, kas sniedz finanšu pakalpojumus. Turklāt **Komisija sāks apspriešanu un aicinās ieinteresētās personas izteikt savu viedokli par tirgus iespējām plašāk izmantot euro denominētus darījumus naftas, rafinēto produktu un gāzes jomās.** Jo īpaši apspriešanā tiks apkopotas atsauksmes par nepieciešamību izveidot euro denominētus jēlnaftas atsaucēs līgumus un pastiprināt līgumus par rafinētiem produktiem. Apspriešanā tiks apkopoti arī ieinteresēto personu viedokļi par euro denominētu gāzes līgumu plašāku izmantošanu.
- **Izejvielu (metālu un minerālu) un pārtikas preču nozarē Komisija iesaistīsies plašās apspriedēs ar ieinteresētajām personām, lai apzinātu veidus, kā palielināt**

³⁶ JRC pētījums: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC96913/lbna27754enn.pdf>

³⁷ Dabiska riska ierobežošana ir tādu iestāžu riska samazināšanās, kuras saskaras ar lielām svārstībām valūtas kursos, izmantojot savas parastās darbības procedūras. Tas var ietvert ienākumu saņemšanu citā valstī un valūtā, vienlaikus izdevumi rodas tajā pašā valūtā.

³⁸ Naftas nozarē pirmos cenu etalonus attiecībā uz fizisko tirgu 1980. gadu beigās izstrādāja lielākie naftas uzņēmumi un cenu paziņošanas aģentūras, izmantojot ASV dolāru, lai veicinātu pasaules mēroga darījumus un salīdzinājumus starp dažādām jēlnaftas kategorijām.

tirdzniecību ar euro, jo īpaši saistībā ar darījumiem Eiropas biržās un tiešiem darījumiem starp Eiropas uzņēmumiem. Lai turpinātu diskusijas ar visiem galvenajiem dalībniekiem, 2020. gadā ir plānots Eiropas patēriņa preču nozares pārstāvju vispārējs samits. Turklāt Komisija turpinās īstenot uz tirgu orientētu kopējo lauksaimniecības politiku, kas ļaus attīstīt lauksaimniecības preču starptautisko tirdzniecību. Komisija atbalstīs arī standartizētu nākotnes līgumu tirgu un līgumu izmantošanu euro (piemēram, palielinot informētību un mācības) un lielāku tirgus pārredzamību attiecībā uz lauksaimniecības un pārtikas precēm, kas izteiktas euro³⁹.

- Tiks arī sāta apspriešana, lai izskatītu iespējamās darbības, ar kurām sekmēt euro izmantošanu transporta ražošanas (gaisa kuģu, jūras transporta un dzelzceļa transporta) nozarē. Apspriešanā sīkāk izpētīs iemeslus, kuru dēļ euro netiek izmantots daudziem svarīgākajiem starptautiskajiem darījumiem, un palīdzēs noteikt nosacījumus, kas ļautu euro popularizēt darījumos ar Eiropas uzņēmumiem.

Komisija līdz 2019. gada vasarai vienlaikus strādās šajos dažādajos darba virzienos un ziņos par progresu.

5. NOSLĒGUMS

Pamatojoties uz ceļvedi Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanai, ir iespējams, ka euro nozīme pasaulē turpinās attīstīties, lai tā būtu labāk samērojama ar eurozonas politisko, ekonomisko un finansiālo ietekmi. Tas ļaus ES labāk aizsargāt savus iedzīvotājus un uzņēmumus, aizstāvēt savas vērtības un virzīt savas intereses. Tā arī padarīs starptautisko ekonomiku mazāk neaizsargātu pret satricinājumiem, kas saistīti ar vienotu dominējošo valūtu, un atbalstīs līdzsvarotu, uz noteikumiem balstītu starptautisko politisko un ekonomisko kārtību.

Komisija aicina ES valstu vadītājus apspriest euro starptautisko lomu decembra Eiropadomē un Eirosamitā kā daļu no diskusijas par Eiropas ekonomiskās un monetārās savienības izveides pabeigšanu. Lai stiprinātu euro starptautisko nozīmi, būs nepieciešams vēl vairāk stiprināt ekonomikas un monetārās savienības struktūras, tostarp pieņemot visus vēl neizskatītos priekšlikumus par banku savienības izveides pabeigšanu un panākot izšķirošu progresu kapitāla tirgu savienības izveidē.

Turklāt Komisija īstenos iepriekš izklāstītās mērķtiecīgās iniciatīvas un mudina visus attiecīgos dalībniekus un ieinteresētās personas aktīvi iesaistīties šajā procesā.

---

³⁹ Arvien vairāk cenu atsauču, kas izteiktas euro, tagad tiek publicētas ES tirgus novērošanas centros, jo tie tika izveidoti 2014. gadā (lai gan agrāk lielākā daļa informācijas tirgotājiem bija pieejama ASV dolāros). Šo praksi turpinās konsolidēt ar priekšlikumu, ko plānots pieņemt 2019. gadā, ar ko nodrošinās lielāku tirgus pārredzamību.